

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Заступник керівника
(профектор з науково-педагогічної роботи)

Микола А. ФАНАСЬЄВ

ІНОЗЕМНА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ) ДЛЯ ІНОЗЕМЦІВ

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань *усі*
Спеціальність *усі*
Освітній рівень *перший (бакалаврський)*
Освітня програма *усі*

Статус дисципліни *базова*
Мова викладання, навчання та оцінювання *іноземна (російська)*

Завідувач кафедри
іноземних мов
та міжкультурної комунікації

Лариса САВИЦЬКА

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри *іноземних мов та міжкультурної комунікації*
Протокол № 2 від 30.09.2020 р.

Розробник (и):

Ковальова Калерія Леонтіївна, к. філол. н.

Герасименко Ельвіра Миколаївна, ст. викладач

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна "Іноземна мова (за професійним спрямуванням) для іноземців" викладається для студентів першого курсу усіх спеціальностей економічного профілю, які навчаються в українських ЗВО та вивчають іноземну мову з початкового або середнього рівня мовної підготовки. В основу програми покладено комунікативно-когнітивний підхід до навчання іноземної мови, що передбачає поетапне формування знань і розвиток всіх складових іншомовної комунікативної компетенції, активізацію мовних навичок в соціально-побутовій та професійній сферах спілкування.

Мета навчальної дисципліни полягає у забезпеченні іноземних громадян їхніх комунікативних потреб у різних сферах спілкування: побутовій (для задоволення потреб повсякденного життя), соціально-культурній (для належної адаптації та повноцінного орієнтування в новому соціально-культурному середовищі, особистісного культурного розвитку), навчально-професійній (для оволодіння новітньою фаховою інформацією через іноземні джерела та ефективної професійної комунікації), суспільно-політичній, а також для виховання гармонійної особистості, що здатна до міжкультурного діалогу.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	1
Семестр	1, 2
Кількість кредитів ECTS	9
Форма підсумкового контролю	Іспит

Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
початковий рівень	
	Друга іноземна мова : початковий рівень
середній рівень	
Шкільний курс	Фахова іноземна мова

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
1	2
Мовна компетентність: фонетична, граматична, лексична компетенції	Практичне оволодіння іноземною мовою, а саме: володіння граматичними, лексичними та фонетичними навичками у різних видах мовленнєвої діяльності на рівні початковий (A1)/ середній (B1), володіння словниковим запасом, дотримання норм і правил іноземної мови в усному і писемному мовленні.
Мовленнєва	Здатність адекватно використовувати мовні засоби для побудови висловлювань відповідно до норм усного та писемного мовлення.
Соціокультурна	Знання про культуру, історію, географію, політичний, економічний устрій країн; знання особливостей мовленнєвої та немовленнєвої

1	2
	поведінки носіїв мови; вмінь користуватися в процесі спілкування мовленнєвими реаліями (зразками), особливими правилами мовленнєвої поведінки (мовленнєвий етикет).
Прагматична	Знання принципів, за якими висловлювання організовують, структурують, використовують для здійснення комунікативних функцій та узгоджують згідно з інтерактивними та трансактивними схемами. Вміння: привести зміст і форму власного висловлювання відповідно до ситуації та реципієнта, пристосовуватись до змін напряму, стилю та поставлених акцентів, які звичайно відбуваються в розмові; належним чином вступати в дискусію/бесіду, використовуючи для цього відповідні мовленнєві засоби, підтримувати та закінчувати висловлювання, ефективно дотримуючись правил ведення бесіди.
Комунікативна	Уміння вступати й здійснювати комунікативний контакт зі співрозмовником відповідно до специфікою мовленнєвої поведінки носіїв мови; уміння підбирати потрібні лінгвістичні форми в залежності від умов комунікативного акту, ситуації, мети і намірів мовця, соціальної ролі учасників комунікації.
Професійна	Здатність обирати ефективні комунікативні стратегії та тактики у професійному усному та писемному спілкуванні.

Програма навчальної дисципліни (початковий рівень)

Змістовий модуль 1. Знайомство

Тема 1. Вступний фонетичний курс.

Набуття мовної компетентності з фонетичного мінімуму. Категорія істота/неістота, рід, однина/множина іменників. Особові займенники. Числівники 0-10. Мовні моделі, що використовують для називання особи/предмету, вказівки на їх місцезнаходження. Синтаксичні конструкції з прийменниками *и, а, тож*.

Тема 2. Давайте познайомимось!

Набуття іншомовної комунікативної компетентності за тематикою: знайомство, професії. Використання моделей мовного етикету у комунікативних ситуаціях знайомства: представитись або представити особу, вказати на конкретний предмет, дізнатися ім'я, соціальний статус, професію, вік, країну співрозмовника.

Тема 3. Моя сім'я.

Набуття іншомовної комунікативної компетентності за тематикою: родина, родинні зв'язки. Використання мовних моделей, які допоможуть спитати або сказати про наявність/відсутність особи/предмету та їх приналежність. Присвійні займенники, родовий відмінок іменників.

Тема 4. Повсякденні справи.

Набуття іншомовної комунікативної компетентності за тематикою: повсякденні дії та їх характеристика. Використання особових форм дієслів теперішнього часу (I дієвідміна) та прислівників способу дії.

Тема 5. На уроці.

Набуття іншомовної комунікативної компетентності за тематикою: університет, аудиторія, урок. Використання особових форм дієслів теперішнього часу (II дієвідміна). Особливості вживання дієслів *учить, учиться, изучать, занимається*. Місцевий та знахідний відмінки іменників. Модульний контроль.

Змістовий модуль 2. Мій світ

Тема 6. Мій день.

Набуття іншомовної комунікативної компетентності за тематикою: розпорядок дня, частини доби, час. Використання дієслів повсякденної дії та дієслів, що позначають початок та кінець дії. Дієслова 1, 2 дієвідміни. Прислівники часу.

Тема 7. Де я був, де я мешкав.

Набуття іншомовної комунікативної компетентності за тематикою: міста, країни, національності, календар, погода, місця відпочинку. Використання місцевого відмінку іменників у питаннях та повідомленнях про місце події та місцезнаходження. Вживання дієслів теперішнього та минулого часу, прислівників часу та ознаки дії.

Тема 8. Мої плани.

Набуття іншомовної комунікативної компетентності за тематикою: дні тижня, події, плани. Реалізація мовної комунікативної інтенції щодо (не)можливості виконання дії (конструкція *(не) мочь + инфинитив*). Використання дієслів майбутнього часу та знахідного відмінку іменників у відповідній ситуації.

Тема 9. Моє місто – Харків.

Набуття іншомовної комунікативної компетентності за тематикою: місто, назви міських об'єктів та громадських місць. Використання прикметників у називному відмінку для надання характеристики предмету та опису міста. Дієвідміна дієслів з постфіксом *-ся*.

Тема 10. Що і де купити?

Набуття іншомовної комунікативної компетентності за тематикою: покупки, магазини, продукти, одяг, взуття, кольори. Як спитати/повідомити про вартість, про бажання подивитись або придбати конкретний товар. Використання знахідного відмінку іменників, прикметників та займенників; числівників, прислівників міри ступеня у відповідній ситуації. Модульний контроль.

Змістовий модуль 3. Відпочинок та розваги

Тема 11. У кафе та ресторані.

Набуття іншомовної комунікативної компетентності за тематикою: кафе, ресторан, замовлення, їжа. Використання знахідного, родового та орудного відмінків іменників для здійснення комунікативних задач у ситуації: замовлення, улюблені страви, написання рецепту. Складне речення причини та наслідків, їх трансформація.

Тема 12. Мій дім.

Набуття іншомовної комунікативної компетентності за тематикою: дім, квартира, кімната, інтер'єр. Використання місцевого відмінку (винятки) множини іменників, порядкових числівників та прислівників місця для здійснення комунікативних задач у ситуаціях: описання помешкання, повідомлення про місцезнаходження предметів, їх кількість та якість.

Тема 13. Кіно та театр.

Набуття іншомовної комунікативної компетентності за тематикою: кіно, театр, жанри фільмів і вистав. Використання знахідного та місцевого відмінку зі значенням об'єкту

мовлення для розповіді про подію та її оцінювання. Реалізація мовних комунікативних інтенцій за темою: запрошення, порада, подяка.

Тема 14. Мої подорожі.

Набуття іншомовної комунікативної компетентності за тематикою: подорож, транспорт, транспортні проблеми міста, способи та засоби пересування. Використання знахідного, місцевого, родового відмінків та відповідних прийменників, дієслів руху для розповіді про напрям руху (*Куди?*), засіб пересування (*На чому?*) та вихідний пункт руху (*Звідки?*). Односпрямовані та різноспрямовані дієслова руху.

Тема 15. Пам'ятки мого міста.

Набуття іншомовної комунікативної компетентності за тематикою: міські об'єкти, пам'ятки, пам'ятники архітектури та культури. Використання орудного відмінку іменників у значенні спільної дії. Узгодження іменників та прикметників у роді, числі, відмінку при складанні монологічного висловлювання про рідне місто та його пам'ятки. Модульний контроль.

Змістовий модуль 4. Стыль жыття

Тема 16. Мої справи.

Набуття іншомовної комунікативної компетентності за тематикою: навчання, справи, події, обов'язки. Використання дієслів доконаного/недоконаного виду для здійснення комунікативних задач: повідомлення про (не)завершену або (не)обмежену дію, про процес або результат дії у минулому та майбутньому часі, про необхідність виконання певних дій та справ. Способи творення видових форм дієслів. Конструкції повинності (*должен/должна/должны + инфинитив*) та оцінки (*((по)нравиться + инфинитив*).

Тема 17. Зі святами!

Набуття іншомовної комунікативної компетентності за тематикою: свята, день народження, дати. Використання давального відмінку іменників та займенників, родового відмінку порядкових числівників, орудного відмінку іменників та прикметників у ситуаціях: привітання, побажання зі святами, висловлювання компліментів, з'ясування віку та дати.

Тема 18. Якщо ви захворіли.

Набуття іншомовної комунікативної компетентності за тематикою: здоров'я, медичні установи, хвороби, частини тіла. Реалізація мовних комунікативних інтенцій у ситуаціях: розповідь про самопочуття, діалог з лікарем та фармацевтом. Використання конструкцій необхідності та (не)можливості: (*Надо/нужно/необходимо + инфинитив*).

Тема 19. Ми всі такі різні.

Набуття іншомовної комунікативної компетентності за тематикою: зовнішність, характер, емоції, темперамент. Реалізація мовних комунікативних інтенцій у ситуаціях: описання зовнішності та характеру, висловлювання компліментів, розповіді про емоційний стан. Використання антонімічних пар прикметників, фразеології.

Тема 20. Плани на майбутнє.

Набуття іншомовної комунікативної компетентності за тематикою: освіта, спеціальність, професія, робота. Складання усних та письмових висловлювань про майбутню професію, роботу з використанням форм орудного відмінку іменників та прикметників, дієслів майбутнього часу. Модульний контроль.

Програма навчальної дисципліни (середній рівень)

Змістовий модуль 1. Знайомство. Коригувальний курс

Тема 1. Дозвольте представитися!

Набуття професійно-комунікативної іншомовної компетентності за тематикою: офіційне/неофіційне знайомство, професії, анкета, автобіографія, резюме. Використання моделей мовного етикету у комунікативних ситуаціях знайомства: представитись/представити особу, вказати на конкретний предмет, дізнатися ім'я, соціальний статус,

професію, вік, країну співрозмовника. Категорія істота/неістота, рід, однина/множина іменників, прикметників, займенників. Називний, родовий, давальний відмінки іменників та особових займенників. Складання синтаксичних конструкцій з прийменниками *и, а, тоже*. Реалізація мовних інтенцій привітання, прощання, подяки у офіційному/неофіційному спілкуванні.

Тема 2. Мій дім, моя родина.

Набуття професійно-комунікативної іншомовної компетентності за тематикою: члени родини, назви професій, будинок, квартира, кімната, інтер'єр. Складання мікродіалогів та монологів з використанням мовних моделей, які допоможуть спитати або сказати про наявність/відсутність особи/предмету та їх приналежність. Використання присвійних займенників, іменників та займенників у родовому відмінку, порядкових числівників та прислівників місця.

Тема 3. Навчання та освіта.

Набуття професійно-комунікативної іншомовної компетентності тематикою: навчання, робочий день, на занятті, в бібліотеці. Місцевий (*Где?*) та знахідний (*Что?*) відмінки іменників. Використання особових форм дієслів теперішнього та минулого часу (I, II дієвідміни) та прислівників способу дії (*Как?*) при складанні мікродіалогів та монологів. Ситуаційні та граматичні особливості вживання дієслів *учить, учится, изучать, занимаются*.

Тема 4. Ділова людина та її якості.

Набуття професійно-комунікативної іншомовної компетентності тематикою: зовнішність, характер, темперамент, емоції, стан, ідеал, ділові якості. Використання конструкцій для опису/оцінки зовнішності: *У меня/тебя... + Что? Какие у вас/у него/у неё ... + Что? Мне/тебе (не)нравится + Кто? Тебе/Вам (не)идёт ... Что? Узгодження іменників і прикметників, антонімічні пари прикметників, фразеологічні конструкції.*

Тема 5. Моя майбутня професія.

Набуття професійно-комунікативної іншомовної компетентності за тематикою: професії, спеціалізація, професійний статус. Використання іменників, прикметників, особових, присвійних і вказівних займенників в орудному відмінку (*с кем? кем? чем?*) та дієслів майбутнього часу. Дієслово *пойти, поехать + куда? с кем? когда?* Складне речення (*кем, чем, с кем*).

Змістовий модуль 2. Харків – місто студентів.

Основи мовленнєвого і мовного розвитку

Тема 6. Наш університет.

Набуття професійно-комунікативної іншомовної компетентності за тематикою: університет, співпраця, партнери. Робота над текстом: складання та трансформування різних типів плану. Використання місцевого відмінку іменників і прикметників однини/множини. Узагальнюючі поняття про частини мови.

Тема 7. Структура нашого університету.

Набуття професійно-комунікативної іншомовної компетентності за тематикою: факультет, деканат, спеціальність, освіта. Систематизація відмінків іменників, прикметників, займенників однини. Робота з текстом: читання, детальне розуміння інформації, виокремлення ключових слів та словосполучень, складання сінквейну, діалогів та монологічних висловлювань з використанням виокремлених ключових слів та словосполучень.

Тема 8. Харків – місто, в якому я навчаюсь.

Набуття професійно-комунікативної іншомовної компетентності за тематикою: місто, назви міських об'єктів та громадських місць, інфраструктура. Відмінювання іменників, прикметників однини/множини (вживання називного, родового, знахідного, місцевого відмінків). Побудова та вживання словосполучень з різними видами зв'язку. Трансформація словосполучень у речення.

Тема 9. Із історії Харкова.

Набуття професійно-комунікативної іншомовної компетентності за тематикою: події, досягнення, історичні пам'ятки. Вживання іменників, прикметників, займенників однини/множини у давальному та орудному відмінках. Використання кількісних та порядкових числівників. Структурні типи речень. Трансформація простого речення у складне.

Тема 10. Розвиток економічної освіти в Харкові.

Набуття професійно-комунікативної іншомовної компетентності за тематикою: освіта, економіка. Активізація загальної та фахової лексики, опрацювання економічної термінології. Розуміння інформації тексту та її відтворення з використанням вербальних зорових опор (ключові слова та словосполучення, план). Модульний контроль.

Змістовий модуль 3. Україна в моєму серці.

Володіння усною і письмовою комунікацією

Тема 11. Економіко-географічне положення України.

Набуття професійно-комунікативної іншомовної компетентності за тематикою: держава, кордон, населення, територія, регіон, транспортні шляхи, промисловість, адміністративно-територіальні одиниці. Формування навичок мовної здогадки на частково знайомому мовному матеріалі з використанням вербальних і невербальних опор.

Тема 12. Державні та національні символи України.

Набуття професійно-комунікативної іншомовної компетентності за лексичною темою. Детальне розуміння інформації тексту з подальшим її відтворенням у формі монологу або діалогу з використанням вербальних і невербальних опор. Ступені порівняння прикметників та їх утворення, повна, коротка форма прикметників.

Тема 13. Київ – столиця України.

Набуття професійно-комунікативної іншомовної компетентності за тематикою: місто-столиця, пам'ятки, історичні події. Визначення смислових частин тексту, складання питального плану з подальшим відтворенням інформації у формі діалогу з використанням вербальних і невербальних зорових опор. Відмінювання числівників.

Тема 14. Сім чудес України.

Набуття професійно-комунікативної іншомовної компетентності за тематикою: Україна, проект, конкурс, історичні пам'ятки, культурні цінності, екскурсії та подорожі. Розуміння тексту, формування вміння здогадуватися про значення нових слів, розвиток фонематичного та інтонаційного слуху. Визначення головної та додаткової інформації тексту, складання тезисного плану для подальшої участі у полілозі. Використання односпрямованих та різноспрямованих дієслів руху.

Тема 15. Видатні люди України.

Набуття професійно-комунікативної іншомовної компетентності за тематикою: письменник, поет, економіст, лауреат. Розуміння тексту біографічного характеру ("Великий син України"). Визначення фактів та подій у тексті, його структурування, використання інформації в подальшому відтворенні її у формі монологу. Прислівники, їх значення, ступені порівняння прислівників.

Змістовий модуль 4. Економічна наука та суспільство.

Формування інформаційної культури студентів засобами мови

Тема 16. Нобелівська премія. Лауреати Нобелівської премії з економіки.

Набуття професійно-комунікативної іншомовної компетентності за тематикою: премія, досягнення, науковець, лауреат, А. Нобель, С. Кузнець, Е. Ліберман, В. Лентьєв. Пошукове читання, детальне розуміння тексту, розподіл інформації в логічній послідовності, з метою участі у подальшій дискусії. Часові форми та видові пари дієслів.

Тема 17. Професійна діяльність економіста.

Набуття професійно-комунікативної іншомовної компетентності за тематикою: економічні професії, професійні обов'язки, особливості професійної підготовки фахівця. Ознайомлювальне читання тексту, виокремлення головної інформації, відновлення логічної послідовності плану тексту з подальшим використанням його у дискусії "Чому я обрав цю професію". Використання односпрямованих та різноспрямованих дієслів руху з префіксами.

Тема 18. Економіка як наука.

Набуття професійно-комунікативної іншомовної компетентності за темою. Робота з текстом: виокремлення фактів, визначень, термінів: *экономика, хозяйство, благо, потребности, потребитель*. Відновлення логічної послідовності плану. Використання моделей для визначення кваліфікації і характеристики особи, предмета або явища: *Кто/что? (И. п.) – это кто/что? (И. п.); Что? (И. п.) представляет собой что? (В. п.); Что? (И. п.) делится на что? (В. п.); Что? (И. п.) является чем? (Т. п.) та інші.*

Тема 19. Головні учасники економічного життя.

Набуття професійно-комунікативної іншомовної компетентності за тематикою: держава, фірми, домашнє господарство. Пошукове читання: виокремлення фактів, визначень, термінів: Використання моделей для визначення кваліфікації і характеристики особи, предмета або явища: *Что? (И. п.) называется/является чем? (Т. п.); Что? (И. п.) имеет что? (В. п.); Что ? (И. п.) обладает чем? (Т. п.).*

Тема 20. Типи економіки.

Набуття професійно-комунікативної іншомовної компетентності за тематикою: ринкова, командна, традиційна економіка. Пошукове читання, відновлення питального плану. Зіставлення вербальної інформації та опорної схеми тексту "Типи економіки" для участі в дискусії. Модульний контроль.

Методи навчання та викладання

I. Репродуктивна група методів

1. Інформаційно-рецептивний метод. Викладач організує сприймання та усвідомлення студентами інформації різними засобами, а студенти здійснюють її сприймання (рецепцію), осмислення і запам'ятовування.

2. Репродуктивний метод дає можливість сформувати вміння і навички шляхом вправ. Викладач дає завдання, у процесі виконання якого студенти набувають вміння і навички використання знань за зразком, відтворюють та застосовують одержані знання у простій, типовій ситуації.

Ця група методів мало сприяє розвитку продуктивного мислення, пізнавальної активності й самостійності студентів, проте забезпечує фонд дійових знань студентів, володіння яким є необхідною умовою для подальшої самостійної пізнавальної діяльності, розвитку творчого мислення і продуктивної діяльності.

II. Продуктивна група методів

3. Метод вирішення проблемних ситуацій (перехідний метод). Організація навчального процесу передбачає створення у свідомості студентів проблемних ситуацій (неоднозначних та адекватних до реальних), які викликають пізнавальну потребу, тим самим створюються умови для засвоєння нового матеріалу та організації активної діяльності студентів з їх вирішення під керівництвом та з участю викладача, у результаті чого і відбувається творче оволодіння знаннями, вміннями, навичками та розвиток розумових здібностей. Цей метод в рівній мірі передбачає як засвоєння готової інформації, так і елементи дослідницького пошуку (відбувається поєднання репродуктивної та творчої діяльності).

4. Частково-пошуковий (евристичний) метод. Викладач формулює проблему, поетапне вирішення якої здійснюють студенти, використовуючи вказівки викладача. Метод

сприяє формуванню вміння орієнтуватися у величезній масі доступної інформації, добувати з неї конкретні знання, правильно будувати запити до інформаційно-пошукових систем, уміти швидко і гнучко коригувати свій запит при невдалому пошукові.

5. Дослідницький метод. Викладач або сам студент формулює задачу і вирішує її самостійно, висуваючи ідеї, перевіряючи їх, підбираючи для цього необхідні джерела інформації, матеріали тощо. Цей метод дозволяє забезпечити студентів глибоко усвідомленими знаннями і формувати в них досвід творчої, самостійної дослідницької діяльності.

До продуктивних методів навчання відносим: дискусії, презентації, роботу в малих групах, тренінги, рольові ігри, кейс-стаді, метод проєктів, кластерів, метод Уеста (читання із загальним охопленням змісту без заглиблення у деталі), методи сторітелінгу (історії), скайбінгу (малюнки, комікси, ескізи), скаффолдингу (каркасні тексти) та інші.

Порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Система оцінювання враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають практичні заняття, а також виконання самостійної роботи.

Контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення практичних занять і оцінюється сумою набраних балів за **I семестр** – 36 (початковий рівень), 30 (середній рівень), за **II семестр** – 24 (початковий рівень), 30 (середній рівень) та самостійну роботу студентів, що оцінюється сумою набраних балів за **I семестр** – 24 (початковий рівень), 30 (середній рівень), за **II семестр** – 24 (початковий рівень), 18 (середній рівень);

модульний контроль, що проводиться у формі комплексної контрольної роботи як проміжний зріз результатів навчання студента за **I семестр** – дві по 20 балів кожна, за **II семестр** – дві по 6 балів кожна;

семестровий залік проводиться в кінці **I семестру** та складається з *інтегрованої* оцінки результатів двох модульних контролів з урахуванням поточного контролю (максимальна сума – 100 балів, мінімальна сума – 60 балів).

підсумковий контроль здійснюється в кінці **II семестру** у формі іспиту, оцінюється сумою набраних балів на іспиті (максимальна сума – 40 балів; мінімальна – 25 балів).

Поточне оцінювання знань студентів проводиться за такими критеріями:

1. *Читання*: вміння вивчаючого, ознайомлювального, пошукового читання.
2. *Усне мовлення (говоріння)*: вміння ставити питання за змістом тексту та відповідати на них, узагальнювати інформацію і складати монологічне висловлювання за темою з використанням вербальних, зорових опор, вести діалоги-розпитування, діалоги-бесіди в соціально-культурній та професійній сферах.

3. *Аудіювання*: вміння використовувати почуту інформацію в будь-якому виді мовленнєвої діяльності.

4. *Письмове мовлення*: вміння складати план, власний мікротекст.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання *позааудиторної самостійної роботи* студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку (презентації, проєкти), самореалізація на практичних заняттях (рольові ігри);

Порядок підсумкового контролю. Завданням іспиту є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності

творчого використання накопичених знань, уміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. Кожен екзаменаційний білет складається із семи практичних завдань, які передбачають розуміння, відтворення та аналіз основної інформації тексту, використання мовленнєвих кліше, а також вільне володіння лексичним і термінологічним матеріалом. Зазначені завдання дозволяють діагностувати рівень практичної підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Підсумкова оцінка виставляється за результатами письмового іспиту. Сумарна кількість балів за іспит визначається складанням оцінок, отриманих за кожний вид завдання. У випадку отримання менше 25 балів студенту пропонується повторне вивчення навчальної дисципліни протягом наступного навчального періоду самостійно і надається можливість скласти іспит наступного навчального року.

Студента слід вважати атестованим, якщо за результатом вивчення дисципліни сума балів, одержаних за поточний, модульний та підсумковий контроль дорівнює або перевищує 60.

Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, наведено в таблиці "Шкала оцінювання: національна та ЄКТС".

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	Задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	Незадовільно	

Рейтинг-план навчальної дисципліни (початковий рівень)

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Мак бал
1	2		3	4
Змістовий модуль 1. Знайомство				
<i>Аудиторна робота</i>				
Тема 1.	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Вступний фонетичний курс".	Усні/письмові фонетичні та граматичні вправи, диктанти, читання, участь у рольовій грі "Перша зустріч".	6
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання теоретичного й практичного матеріалу за темою.	Тестування, усні/письмові вправи.	4

1	2	3	4	
Тема 2.	Аудиторна робота			
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Давайте познайомимся!".	Усне опитування, усні/письмові вправи, диктант, читання, участь у рольовій грі "Знайомство".	3
Тема 3.	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання теоретичного, практичного матеріалу за темою. Складання мікродіалогів за зразком та самостійно.	Тестування, ситуативні завдання.	1
Тема 3.	Аудиторна робота			
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Моя сім'я".	Усне опитування, усні/письмові вправи, читання, монологічне висловлювання.	3
Тема 4.	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання теоретичного, практичного матеріалу за темою. Складання мікротекстів, генеалогічного дерева.	Тестування, кейс "Давайте знайомитись!"	3
Тема 4.	Аудиторна робота			
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Повсякденні справи".	Усні/письмові вправи, клоуз-тест, читання, аудіювання.	3
Тема 5.	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання теоретичного, практичного матеріалу за темою.	Тестування, письмове/усне висловлювання.	3
Тема 5.	Аудиторна робота			
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "На уроці".	Усні/письмові вправи, диктант, читання, аудіювання, участь у рольовій грі "Урок іноземної мови"	3
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Повторення та систематизація лексико-граматичного матеріалу за модулем 1.	Комплексне тестування з аудіювання, читання, граматики	
		Комплексна контрольна робота.	МК	20

1	2	3	4
Змістовий модуль 2. Мій світ			
Тема 6.	<i>Аудиторна робота</i>		
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Мій день".	Усне опитування, усні/письмові вправи, читання, аудіювання, участь у рольовій грі "Давай зустрінемося!".
Тема 6.	<i>Самостійна робота</i>		
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання теоретичного, практичного матеріалу за темою. Створення кластеру "Режим дня".	Монологічне висловлювання за допомогою кластеру.
Тема 7.	<i>Аудиторна робота</i>		
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Де я був, де я мешкав".	Дискусія, усні/письмові вправи, читання, аудіювання, участь у рольовій грі "Туристичне агентство".
Тема 7.	<i>Самостійна робота</i>		
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання теоретичного, практичного матеріалу за темою. Підготовка презентації за лексичною темою.	Тестування, презентація.
Тема 8.	<i>Аудиторна робота</i>		
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Мої плани".	Дискусія, усні/письмові вправи, читання, аудіювання.
Тема 8.	<i>Самостійна робота</i>		
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання теоретичного, практичного матеріалу за темою. Складання повідомлень про плани на тиждень.	Кейс "Мої плани на тиждень".
Тема 9.	<i>Аудиторна робота</i>		
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Моє місто – Харків".	Дискусія, усні/письмові вправи, читання, аудіювання, участь у рольовій грі "У місті".
Тема 9.	<i>Самостійна робота</i>		
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання теоретичного, практичного матеріалу за темою. Підготовка презентації "Моє рідне місто".	Тестування, монологічне висловлювання, презентація.

1	2	3	4	
Тема 10.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Що і де купити?"	Дискусія, усні/письмові вправи, читання, аудіювання, участь у рольовій грі "У торговому центрі".	3
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Систематизація та узагальнення вивченого матеріалу за модулем.	Комплексне тестування з аудіювання, читання, граматики		
	Комплексна контрольна робота.	МК	20	
Загальна максимальна кількість балів за I семестр			100	
з них				
<i>поточний контроль</i>			60	
<i>модульний контроль (ККР)</i>			40	
Змістовий модуль 3. Відпочинок та розваги				
Тема 11.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "У кафе та ресторани".	Дискусія, усні/письмові вправи, читання, аудіювання, участь у рольовій грі "У ресторани".	2
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання теоретичного, практичного матеріалу за темою. Складання запрошення, меню, написання рецептів, реклама улюбленої страви.	Тестування, кейс "Звана вечерея".	2	
Тема 12.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Мій дім".	Дискусія, усні/письмові вправи, читання, аудіювання.	2
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання теоретичного, практичного матеріалу за темою. Підготовка проекту "Мій дім".	Тестування, проект "Мій дім".	2	
Тема 13.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Кіно та театр".	Дискусія, усні/письмові вправи, участь у рольовій грі "Зустріч з мистецтвом".	2
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання теоретичного, практичного матеріалу за темою. Письмовий відгук про фільм або виставу.	Тестування, відгук.	2	

1	2	3	4	
Тема 14.	Аудиторна робота			
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Мої подорожі".	Дискусія, усні/письмові вправи, рішення проблемних ситуативних завдань.	4
Тема 14.	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання теоретичного та практичного матеріалу за темою. Підготовка презентації за лексичною темою.	Тестування, презентація "Мої подорожі".	3
Тема 15.	Аудиторна робота			
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Пам'ятки мого міста".	Усні/письмові вправи, монологічне висловлювання про рідне місто за допомогою скафолдінгу.	2
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Систематизація та узагальнення вивченого матеріалу за модулем. Підготовка презентації за лексичною темою.	Презентація, комплексне тестування з аудіювання, читання, граматики	3
		Комплексна контрольна робота.	МК	6
Змістовий модуль 4. Стыль життя				
Тема 16.	Аудиторна робота			
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Мої справи".	Дискусія, усні/письмові вправи, виконання проблемних ситуативних завдань "Що потрібно зробити, якщо ...?".	2
Тема 16.	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання теоретичного, практичного матеріалу за темою.	Тестування.	1
Тема 17.	Аудиторна робота			
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Зі святами!"	Дискусія, усні/письмові вправи, участь у рольовій грі "З Днем народження!"	2
Тема 17.	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання теоретичного матеріалу за темою. Створення листівки до свята.	Тестування, презентація листівки .	3

1	2	3	4	
Тема 18.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Якщо ви захворіли".	Дискусія, усні/письмові вправи, читання, аудіювання, участь у рольовій грі "У лікаря" / "В аптеці".	2
Тема 19.	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання теоретичного, практичного матеріалу за темою. Розв'язання кейсу.	Тестування, кейс "Здоров'я".	3
Тема 19.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Ми всі такі різні".	Дискусія, усні/письмові вправи, читання, аудіювання, кейс "По одержі стрічають, а по уму випроводжають".	4
Тема 20.	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання теоретичного, практичного матеріалу за темою. Підготовка монологічного висловлювання та презентації за лексичною темою.	Тестування, письмове та усне висловлювання за темою у форматі презентації.	5
Тема 20.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Плани на майбутнє".	Дискусія, усні/письмові вправи, письмове та усне монологічне висловлювання "Моя майбутня професія".	2
Тема 20.	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Систематизація та узагальнення вивченого матеріалу за модулем. Підготовка до екзамену.	Комплексне тестування з аудіювання, читання, граматики	
		Комплексна контрольна робота.	МК	6
Загальна максимальна кількість балів за II семестр			60	
Підсумковий контроль (іспит)			40	
Загальна максимальна кількість балів із дисципліни			100	

Рейтинг-план навчальної дисципліни (середній рівень)

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Мак бал
1	2		3	4
Змістовий модуль 1. Знайомство. Коригувальний курс				
Тема 1.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Дозвольте представитися!"	Усне опитування, усні/письмові вправи, диктант, читання, участь у рольовій грі "Знайомство"/"Перша зустріч з партнерами".	3
Тема 1.	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання теоретичного, практичного матеріалу за темою.	Тестування.	3
Тема 2.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Мій дім, моя родина".	Усне опитування, усні/письмові вправи, диктант, читання, аудіювання.	3
Тема 2.	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання теоретичного, практичного матеріалу за темою. Складання монологічного висловлювання "Моя сім'я" за допомогою кластеру.	Тестування, кейс "Давайте знайомитись!"	4
Тема 3.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Навчання та освіта".	Усні/письмові вправи, диктант, читання, аудіювання, участь у рольовій грі "Урок іноземної мови" / "У гуртожитку".	3
Тема 3.	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання теоретичного, практичного матеріалу за темою. Створення кластеру "Розпорядок дня". Підготовка до монологічного висловлювання.	Тестування, письмове висловлювання за темою "Система освіти моєї країни".	4
Тема 4.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Ділова людина та її якості".	Усні/письмові вправи, клоуз-тест, читання, аудіювання, кластер якостей ділової людини.	3

1	2	3	4	
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання теоретичного, практичного матеріалу за темою. Підготовка до монологічного висловлювання "Мій ідеал". Створення візитівки або рекламного проспекту "Про себе"	Тестування, монологічне висловлювання за темою, презентація візитівки.	4
Тема 5.	Аудиторна робота			
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Моя майбутня професія".	Усні/письмові вправи, читання, аудіювання, монологічне висловлювання "Моя майбутня професія".	3
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Повторення та систематизація лексико-граматичного матеріалу за модулем 1.	Комплексне тестування з аудіювання, читання, граматики	
	Комплексна контрольна робота.	МК	20	
Змістовий модуль 2. Харків – місто студентів. Основи мовленнєвого і мовного розвитку				
Тема 6.	Аудиторна робота			
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Наш університет".	Усне опитування, усні/письмові вправи, читання, аудіювання.	3
	Самостійна робота			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання теоретичного, практичного матеріалу за темою. Ознайомлювальне читання тексту "Лука Економ", складання сінквейну.	Монологічне висловлювання за сінквейном.	3	
Тема 7.	Аудиторна робота			
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Структура нашого університету".	Дискусія, усні/письмові вправи, читання, вербально-графічний план тексту.	3
	Самостійна робота			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання теоретичного, практичного матеріалу за темою. Підготовка до висловлювання за допомогою презентації.	Тестування, висловлювання, презентація "Мій університет".	4	

1	2	3	4	
Тема 8.	Аудиторна робота			
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Харків – місто, в якому я навчаюсь".	Дискусія, усні/письмові вправи, читання, аудіювання, участь у рольовій грі "У місті".	3
Тема 8.	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання теоретичного, практичного матеріалу за темою. Підготовка монологічного висловлювання за допомогою кластеру та презентації.	Тестування, монологічне висловлювання про рідне місто, презентація.	4
Тема 9.	Аудиторна робота			
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Із історії Харкова".	Дискусія, усні/письмові вправи, читання, аудіювання, сінквейн до тексту "Із історії Харкова".	3
Тема 9.	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання теоретичного матеріалу за темою.	Монологічне висловлювання за лексичною темою за допомогою сінквейну.	4
Тема 10.	Аудиторна робота			
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Розвиток економічної освіти в Харкові".	Дискусія, усні/письмові вправи, читання, опорна схема тексту.	3
Тема 10.	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Систематизація та узагальнення вивченого матеріалу за модулем.	Комплексне тестування з аудіювання, читання, граматики	
		Комплексна контрольна робота.	МК	20
Загальна максимальна кількість балів за I семестр			100	
3 НИХ				
<i>поточний контроль</i>			60	
<i>модульний контроль (ККР)</i>			40	
Змістовий модуль 3. Україна в моєму серці. Володіння усною і письмовою комунікацією				
Тема 11.	Аудиторна робота			
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Економіко-географічне положення України".	Дискусія, усні/письмові вправи, читання, аудіювання.	3
Тема 11.	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання теоретичного, практичного матеріалу за темою. Складання висловлювання про Батьківщину за зразком.	Есе "Економіко-географічне положення моєї країни".	2

1	2	3	4	
Тема 12.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Державні та національні символи України".	Дискусія, усні/письмові вправи, читання, сінквейн.	3
Тема 13.	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання теоретичного, практичного матеріалу за темою. Робота над презентацією "Символи моєї Батьківщини".	Тестування, презентація.	2
Тема 13.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Київ – столиця України".	Дискусія, усні/письмові вправи, участь у рольовій грі "Експерсія містом".	3
Тема 14.	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання практичного матеріалу за темою. Підготовка презентації "Столиця моєї Батьківщини".	Тестування, презентація.	3
Тема 14.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Сім чудес України".	Дискусія, усні/письмові вправи, тезисний план тексту.	3
Тема 15.	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання теоретичного, практичного матеріалу за темою. Складання монологічного висловлювання за допомогою презентації про пам'ятки, культурні цінності Батьківщини.	Тестування, монологічне висловлювання з використанням презентації.	2
Тема 15.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Видатні люди України".	Монологічне висловлювання про Україну / Батьківщину.	3
	<i>Самостійна робота</i>			
Тема 16.	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Систематизація та узагальнення вивченого матеріалу за модулем.	Комплексне тестування з аудіювання, читання, граматики.	
		Комплексна контрольна робота.	МК	6
Змістовий модуль 4. Економічна наука та суспільство. Формування інформаційної культури студентів засобами мови				
Тема 16.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Нобелівська премія".	Дискусія, усні/письмові вправи.	3

1	2	3	4	
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання теоретичного, практичного матеріалу за темою. Пошукове читання тесту-біографії С. Кузнеця.	Хронологічна таблиця/вербально-графічний план.	2
Тема 17.	Аудиторна робота			
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Професійна діяльність економіста".	Дискусія, усні/письмові вправи, тестування.	3
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання теоретичного матеріалу. Пошукове читання, детальне розуміння інформації тексту за спеціальністю (за вибором).	Перелік професійних обов'язків за спеціальністю.	2
Тема 18.	Аудиторна робота			
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Економіка як наука".	Дискусія, усні/письмові вправи, читання, тестування.	3
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання теоретичного, практичного матеріалу за темою. Пошукове читання тексту "Система економічних наук", відновлення плану.	Монологічне висловлювання з використанням опорної схеми тексту.	2
Тема 19.	Аудиторна робота			
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Головні учасники економічного життя".	Дискусія, усні/письмові вправи, читання.	3
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання теоретичного, практичного матеріалу за темою. Ознайомлювальне читання тексту "Головна проблема економіки".	Переказ тексту за складним планом.	3
Тема 20.	Аудиторна робота			
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою "Типи економіки".	Дискусія, усні/письмові вправи.	3
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Систематизація та узагальнення вивченого матеріалу за модулем. Підготовка до екзамену.	Комплексне тестування з аудіювання, читання, граматики	
		Комплексна контрольна робота.	МК	6
Загальна максимальна кількість балів за II семестр				60
Підсумковий контроль (іспит)				40
Загальна максимальна кількість балів із дисципліни				100

Рекомендована література

Основна

1. Белик Н. А., Карцева М. Д., Грищенко Т. Н. Русский язык. Элементарный курс. Харьков : Изд-во ИНЖЕК, 2010. 273 с.
2. Герасименко Э. Н., Ковалёва К. Л. Русский язык как иностранный. Рабочая тетрадь для студентов-иностранцев I курса экономических специальностей. Харьков, 2015. 226 с.
3. Грамматические таблицы по учебной дисциплине "Русский язык как иностранный" для иностранных студентов I курса всех направлений подготовки дневной формы обучения. Сост. Ю. В. Бердышева, Д. С. Сало. Харьков : Изд. ХНЭУ им. С. Кузнецца, 2014. 76 с.
4. Пиротти Н. В., Белик Н. А. Практикум по грамматике русского языка для иностранных студентов. Морфология. Харьков : Изд. ХНЭУ, 2013. 133 с.

Додаткова

5. Андреева Н. П., Ковалёва К. Л. Деятели науки. Сборник текстов по учебной дисциплине "Русский язык как иностранный" для студентов начального и продвинутого этапов обучения всех направлений подготовки. Харьков : Изд. ХНЭУ им. С. Кузнецца, 2014. 84 с.
6. Гуськова Е. По-русски – легко! Учебное пособие по развитию речи. М. : Русский язык. Курсы, 2018. 152 с.
7. Доронина М. С. Культура общения деловых партнеров : учеб. пособ. Харьков : ИД "ИНЖЭК", 2003. 192 с.
8. Тестовые задания по учебной дисциплине "Русский язык как иностранный" для студентов I курса всех направлений подготовки дневной формы обучения /сост. И. М. Шкорина, Д. С. Сало. – Х. : Изд. ХНЭУ им. С. Кузнецца, 2014. 88 с.
9. Ушакова Н. И., Алексеенко Т. Н., Манивская Т. Е., Петренко И. П. Параллель. Русский язык для начинающих. Вводный курс : учебное пособие. 2-е изд. Харьков : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2014. 92 с.
10. Черемская О. С. Андреева Н. П. Научный стиль речи : учебно-практическое пособие для иностранных студентов. Харьков : Изд. ХНЭУ им. С. Кузнецца, 2014. 148 с.

Інформаційні ресурси

11. Іноземна мова (за професійним спрямуванням) для іноземців, Ковальова К. Л. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/enrol/index.php?id=7096>. .
12. Інтерактивні авторські курси Інститута Пушкіна. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://ac.pushkininstitute.ru/index.php>.
13. Обучаюча програма "Время говорить по-русски" [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://speak-russian.cie.ru/time_new/rus/grammar.
14. Сетевой ресурс "LearnRussian". [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://learnrussian.rt.com/>.
15. Учим русский. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://rus.lang-study.com>.
16. Russian Online. Interactive Grammar [Electronic resource]. Режим доступу : <https://www.alphadictionary.com/rusgrammar>.